

XXVII.

Beretning

om

Odense Fattigvæsen

for

Året 1873,

afgivet i August 1874

til

Odense Byraad

af

P. G. Fibiger.

Idet jeg herved giver Beretning om Odense Fattigvæsen for Aaret 1873 bemærkes, at samme i alt Væsentligt slutter sig til Beretningen for 1872, som i det Hele indeholder de vigtigste af mig fulgte Regler ved Behandlingen af de Fattiges Forhold heri Communen. Efter den Bedømmelse Beretningen for 1872 er bleven tildeelt antager jeg, at man i Almindelighed har billiget de Principer jeg har søgt at gennemføre, hvorfor nu kun tilsvies, at Bestyrelsen af Fattigvæsenet i 1873 ikke har givet Aaledning til, at forandre eller modificere noget i Beretningen for 1872. Nu som tidligere bedes ved Bedømmelsen af min Virksomhed taget Hensyn til den særdeles Nøgenhed, der endnu og næsten overalt findes om, hvorledes de Fattige bør hjælpes, hvorfor jeg haaber, at Forholdene ville blive bedømte med Velvillie og at man tillige ikke vil undlade at gøre opmærksom paa de Tilfælde, hvor Opfattelsen enten er forskjellig fra min eller hvor man antager, at en bedre Fremgangsmaade kunde følges og i saa Fald hvilken.

A. Om de herbærende Fattige i Almindelighed.

De faste Fattiges Antal var efter Forsørgelsesplanen for 1873 0, hvoraf 116 Mandfolk og 227 voksne Fruentimmer med samment 229 uconfirmerede Børn samt 78 Pleiebørn, hvorimod Antallet efter den i December 1873 for 1874 forfattede Forsørgelsesplan var 615, nemlig 94 Mandfolk og 229 voksne Fruentimmer med 219 uconfirmerede Børn samt 73 Pleiebørn. Antallet af faste Fattige er saaledes ikke forøget i 1873 og vil nu omtrent være 3 Procent (i 1872: 3½) af hele Fattigdistriktets Befolkning.

Af de faste Fattige vare i 1873: 131, nemlig 19 Mandfolk, 43 Fruentimmer og disses 69 uconfirmerede Børn, hjemmehørende i fremmede Communer. Efter Forsørgelsesplanen for 1874 er Antallet af fremmede herbærende Fattige 135, nemlig 20 Mandfolk, 43 Fruentimmer og disses 72 Børn.

I 1872 blev uddeelt extraordinair Understøttelse til 542, hvoraf 108 Mandfolk, 142 Fruentimmer med 292 Børn, hvorimod i 1873 kun til 435, nemlig 88 Mandfolk, 132 Fruentimmer med 215 Børn.

Af Fattige, der have erholdt Extrahjælp, var i 1872: 142, nemlig 22 Mandfolk, 31 Fruentimmer med 89 Børn, hjemmehørende i fremmede Communer og i 1873: 136, hvoraf 24 Mandfolk og 36 Fruentimmer med 76 Børn.

Antallet af Fattige i Odense, iberegnet alle Fattigvæsenets Pleiebørn, var altsaa ved Udgangen af 1873 ialt 1050 boerne Personer og Børn, hvilket udgjør 5 à 6 Procent af Fattigdistricterets Befolkning, hvorimod Antallet i 1868—72 var 6 à 7 Procent.

Af anførte 1050 Fattige vare ifølge Ovenanførte i 1873: 271 Personer ikke forsørgelsesberettigede i Odense, hvilket udgjør 25, hvorimod i 1872 Antallet kun var 20 Procent af det samlede Antal. De fremmede faste Fattiges Antal er altsaa i 1873 steget med 5 Procent. I 1873 havde desuden ligesom tidligere endeel Familier og enkelte Fattige med Børn Ophold heri Byen, uagtet de ere hjemmehørende i andre Communer, hvorfra de faae Understøttelse, uden at denne ydes igjennem Odense Fattigvæsen.

Udgifterne til fremmede Fattige ere refunderede Odense i 1872 med 3096 Rd. og i 1873 med 3130 Rd., iberegnet Betaling for Ophold paa Fattiggaarden og dens Sygestuer, hvorimod de Fattige, der have modtaget saadan Understøttelse, ikke ere medregnede i ovenanførte Antal fremmede Fattige.

Fri Læge og Medicin blev i 1872 anvist 135 og i 1873 168 Personer eller Familier, hvoraf 37 Anviisninger for Personer, der ikke faae anden Understøttelse og som ikke ere medregnede i ovenanførte Fattiges Antal.

Med Fattigdistricternes Inddeling er i 1873 ingen Forandring foregaaet, ligesom Fordelingen af de Fattige i Districterne er omtrent som i 1872. De Fattige synes i det Hele at flytte mindre end tidligere, hvortil Marslagen antages at være Huusleiens stadige Stigen, hvilket ofte tvinger flere til at blive hvor de er istedetfor ved Flytning at udsætte sig for at komme til at høiere Leie. Huusleiens Stigen har i 1873 endnu ikke haft r væsentlig Indflydelse paa Understøttelsernes Størrelse, men saaa vil derimod blive Tilfældet i Fremtiden.

Efter Forsørgelsesplanerne ere de faste Understøttelser (see Ber. B. 8—11, 1872) i 1872 beregnede til 10,495 Rd., i 1873 til 10,140 Rd. og for 1874 til 9945 Rd., hvilket bliver henholdsvis 16 Rd. 94 ø., 18 Rd. 1 ø. og 18 Rd. 91 ø. i Gjennemsnit pr. Individ. Efter Blanen for 1874 var de Fattiges Fødesteder den 31te Decbr. 1873 saaledes:

a. Boerne Personer over 18 Aars Alder:

Odense	27 Rdf.,	83 Frt.
Andre Kjøbstæder	11 —	24 —
Landet	45 —	109 —
Udlandet	7 —	9 —
Ubekjendt	4 —	4 —
	94 Rdf.,	229 Frt.

b. Sammes Børn:

Odense	181.
Andre Kjøbstæder	17.
Landet	26.
Udlandet	3

227.

c. Fattigvæsenets Pleiebørn.

Odense	54.
Andre Kjøbstæder	4.
Landet	14.
Udlandet	1.

73.

Ifølge Ovenanførte ere altsaa af de faste boerne Fattige 145 fødte i Kjøbstæderne og 154 paa Landet, hvorimod af Børnene 256 ere fødte i Kjøbstæderne og kun 40 paa Landet.

Af disse Tilfælde fremgaaer formeentlig, at den overveienende Deel Fattige heri Communen ere indvandrede. At mange af disse falde Fattigvæsenet til Byrde er ganske naturligt, da en betydelig Deel af samme ere Personer, der ikke have kunnet komme frem eller bestaae paa Landet og derfor flytte til Byerne, hvor de prøve paa at leve uden Hjælp i 5 Aar, forsaavidt de ikke allerede ved Ankomsten ere Fattiglemmer, hvis Flytning hertil ikke sjelden begunstiges af Hjemsteds-Communen, der i saadant Fald søger at etablere sine Fattige her, fordi disse i Reglen i Byerne bedre kunne bidrage til at erhverve det Fornødne end paa Hjemstedet. Det er efter den bestaaende Lovgivning meget vanskeligt og vel næsten umuligt at hindre Landets Fattiglemmers Flytning til eller Stablering i Kjøbstæderne, især naar saadant begunstiges af Autoriteterne, navnlig hjælper det i Almindelighed ikke, at saadanne Familier eller Fattige foranstattes hjemsendte, da de snart vende tilbage, efter paa Hjemstedet at have lovet i Fremtiden enten at hjælpe sig selv eller at nøies med en Understøttelse, der ofte er betydelig mindre end de her hjemmehørende Fattige faae under lignende Forhold. Ved saadanne Omstændigheder fremmes Stableringen i Kjøbstæderne, hvorhos Hjemstedet ofte, ved fri Befordring eller Godtgjørelse for denne samt Betaling af Huusleien for den nærmeste Fremtid, søger at hjælpe den Fattige i Gang heri Byen. Foruden under ovenberørte Forhold indvandrede Personer udsætte sig her endeel Andre paa Landet fødte Personer, som bidrage til at forsøge Byens Arbejderbefolkning uden senere at falde Fattigvæsenet til Byrde; men denne Deel af Befolkningen vil i Almindelighed findes iudvandet som ugifte Tjenestefolk, hvilke efterhaanden leve sig ind i og arbejde sig frem i Byforholdene og stifte Familie her, hvorefter de under ordinære Omstændigheder langtfra ere saaledes udsatte for at blive trængende som den fattige gifte Arbejder, der med Familie drager hertil, fordi han troer bedre at kunne ernære sig, uagtet han er ubekjendt med Byen, uden tidligere Tilhold her og uden anden Støtte end hans personlige Arbejdsdygtighed. Ved mindste Uheld eller naar Arbejdsraften tillige er svag, ville saadanne Familier snart og som oftest for lang Tid, navnlig indtil Børnene ere confirmerede, være hjemfaldne til stadig Understøttelse af Fattigvæsenet eller den private Velgjørenhed, hos hvilken de her ikke forsørgelsesberettigede Fattige ikke sjelden erholde den Understøttelse, hvortil

andre her hjemmehørende Fattige ofte haade ere mere trængende og værdige, men Intet faae, fordi Belgjørenheden optages af paa-trængende Fremmede, hvis Existentis næsten er beregnet paa, at leve af privat Belgjørenhed og lettere Arbeide, ifald de i det Hele kunne og ville bestille Noget.

Understøttelserne ere saavel til faste som til midlertidige Fattige i 1873 uddeelte overensstemmende med de i Beretn. for 1872 p. 6—12 anførte Regler og Exempler samt have i det Hele omtrent været ligesom tidligere, nemlig Beløbet noget stigende, uagtet de Fattiges Antal forholdsviis har været mindre.

Antallet af Fattige, der alene have faaet extraordinair Understøttelse (Extrahjælp), har som ovenfor anført i 1872 og 73 været mindre end sædvanlig, efterat samme i flere Aar har været stigende. Marfagen hertil er den overordentlig gode Leilighed til Fortjeneste, der i de senere Aar har været for de fleste Arbeidere, der ville bestille noget, hvorfor samme — selv om de ikke høre til de bedste og kraftigste Ffolk, dog kunne tjene det Fornødne, naar Familien ikke er for stor eller andre uheldige eller hindrende Forhold ere tilstede.

Beregnet til Penge har den extraordinaire Understøttelse i 1873 ialt været 1887 Rd. imod 2001 Rd. i 1872.

B. Særliges Forhold, vedkommende de Fattige.

I 1873 er ligesom tidligere givet flere Fattige Accordarbeide og derved Leilighed til Fortjeneste, nemlig ved Spinding af Hør eller Blaar, Tougværk til Opplukning og Steenflugning.

Udgiften til Spindeløn har i 1873 kun været 97 Rd. imod 199 Rd. i 1872 og meer i tidligere Aar. Marfagen til, at Spindingen er mindre end sædvanlig, hidrører deels fra, at ethvert Fruentimmer, der vil og kan faae andet og meer indbringende Arbeide, hvoraf nu absolut er meer end tidligere, søger ikke Spindingen, deels fra, at Spindingen faa meget muligt søges indskrænket, hvor denne Industri ikke er absolut nødvendig for vedkommende Fattige. Som Middelet til at indskrænke Binnedindustrien noget har jeg tilbudt Tougværk til Opplukning, hvoraf for Tiden kan faaes langt mere, end der kan overkommes. Dette Arbeide egner sig særdeles for Hjemmet, hvor hele Familien kan deeltage deri og giver omtrent samme Fortjeneste som Spinding. Imidlertid er af Tougopplukning hidtil kun udført meget lidt udenfor Fattiggaarden, da de Fattige i Byen ei holde af dette Arbeide, der ikke passer med deres tilvante Forhold.

Af Frennede-spind er i 1873 ialt spundet 917 Pund Hør, Bkaar eller Uld, som er betalt med 169 Rd., hvorimod i 1872 kun 650 Pund, betalt med 107 Rd. Forøgelsen af dette Arbeide har ogsaa bidraget til, at formindste Spinding for Fattigvæsenet selv.

Med Fattigvæsenets 42 Colonihaver er i 1873 ikke foregaaet nogen Forandring. For bestemt at faae Underretning om Havernes Størrelse og Grændser ere samme foranstaltede opmaalte samt befundne

ved Dampmøllen at have et Areal af 9471 □ Alen og ved Gasværket af 21,302 □ Alen, altsaa hver omtrent 733 □ Alen.

C. Fattige forskjellige Steder.

Af her hjemmehørende Fattige, der opholde sig i andre Communer havde, saavidt vides, i 1873 kun omtrent 24 Borne med 45 Børn, — der ligesom tidligere ere spredte paa forskjellige Steder, dog meest i Kjøbenhavn, — foruden reisende Svende, hvis Antal kun var 18 imod 35 i 1872.

Udgifterne til Refusioner for Fattige i fremmede Communer vare i 1873: 947 Rd., hvorimod i Beløbet for 1872 var 1218 Rd.

I 1873 er fra Odense hjemsendt til fremmede Communer ialt 35 Borne og 3 Børn og fra samme modtaget ved Hjemsendelse 28 Borne og 9 Børn.

Fattigvæsenet forsyrgede og understøttede i 1873 ialt 13 findsvage Patienter, nemlig 3 i Graabrødre Hospital, 7 i Bordingborg og 3 i Pleie paa Landet.

Udgifterne ved findsvage Patienter udenfor Fattiggaarden vare i 1873: 1372 Rd. imod 1308 Rd. i 1872. I Odense Fattiggaard forsyrges desuden 12 findsvage eller idiotiske Personer.

I Kjøbenhavn i Selskabet „Kjødens Arbeids- og Forsyrgelsesanstalt samt Asyl for Blinde“ og i Arbeidsanstalten for døvstumme Piger er anbragt 3 Piger, hvorfor betales 50 Rd. i førstnævnte og 120 Rd. i sidstnævnte Anstalt.

D. Fattigvæsenets Pleiebørn.

Med Fattigvæsenets Pleiebørn er i 1873 ingen væsentlig Forandring foregaaet.

Antallet var i 1872: 76 og i 1873: 73, der vare anbragte saaledes: 8 i Odense, 57 paa Fyen udenfor Kjøbstæderne, 2 i Døvstummeinstituttet i Kjøbenhavn, 3 i Rindstrup Børnehjem og 3 paa Flakkebjerg eller Landerupgaard.

Betalingen har i 1873 været som i 1872. Fra 1ste Januar 1874 har Flakkebjerg og Landerupgaard Opdragelsesanstalter for høiet Pleiebørn fra 40 Rd. til 50 Rd. aarlig foruden de sædvanlige 30 Rd., der kun betales det første Aar, Børnet har Ophold i Anstalten.

Udgiften til Pleiebørn var i 1872: 2447 Rd. og i 1873: 2556 Rd., hvori er indbefattet det aarlige Bidrag til Opdragelsesanstalten paa Landerupgaard ved Veile saavel som hvad der betales for døvstumme Børn.

I 1873 maatte Fattigvæsenet til fuld Forsyrgelse overtage 13 Pleiebørn, udsatte under Nr. 201—13, hvorimod 14 afgik ved Confirmation og 2 overtoges af Forældrene til Forsyrgelse.

Marfagen til at anførte 13 Pleiebørn ere komne under Fattigvæsenets Forsyrgelse var at

2 havde flette Forældre, der nok kunde, men ikke vilde sørge for Børnene,

4 kunde ikke forsørgeres af Moderen, fordi denne havde flere uægte Børn,

6 havde Forældre, hvis Fattigdom i Forbindelse med ringe Forstandsevne hindrede Børnenes ordentlige Opdragelse,

1 var dødfødt og Faderen ei istand til at betale.

Kun 4 af anførte 13 Børns Forældre erholdt stadig Understøttelse og 3 havde faaet Extrahjælp nogle Gange. 6 af Børnene havde begaaet Tyverier eller andre betydelige Uordener, hvorfor deres Fjernelse herfra Byen nødvendigjordes og blev Straffen af Justitsministeriet eftergivet for 4 af Børnene imod at Fattigvæsenet overtog Forsørgelsen, enten ved Udsættelse i Pleie paa Landet eller, om fornødent, i en Opdragelsesanstalt, — hvorimod de 2 Børn ikke kunde straffes, fordi de vare under 10 Aar.

Af anførte 13 Børn ere 12 udsatte paa Landet og 1 sendt til Flakkebjerg Opdragelsesanstalt.

E. Fattiggaarden.

1. Udvidelse af Fattiggaardens Bygninger og Gaardsplads.

Denne paabegyndtes i August Maaned og blev derefter det nye Baghuus og Hegnsmurene imellem de forskellige Afdelinger omtrent færdige inden December Maaned, hvorimod Arbejderne ved Forandringerne af de ældre Bygninger ogsaa begyndtes i August, men forfattedes hele Aaret. Hvad der var bevilget i 1873 til Byggeforetagender paa Fattiggaarden, nemlig 7257 Rd., blev brugt og forventes, at Resten af Byggearbejderne ville blive tilendebragte i 1874, hvorefter Beretningen for dette Aar vil komme til at indeholde fornøden Dplysning om de foretagne Forandringer.

2. Fattiggaardens Inventarium.

Dette er vedligeholdt af det dertil bevilgede Beløb og af nye Gjenstande er ikke noget væsentligt anskaffet.

3. Reenligheds- og Sundhedstilstanden.

Denne antages i 1873 at have været god. Alle Localer ere i Aarets Løb hvidtede, enkelte Stuer to Gange, Gulvene vaskede saa ofte fornødent, Gaardens Lemmer holdes saavidt muligt rene, fliste Rinned omtrent hver 8de Dag og have i 1873 erholdt 305 Bade, rene Lagener lægges paa Sengene saa ofte nødvendigt i Genhold til Reglementet for Fattiggaarden.

I Aarets Løb har i Gjennemsnit omtrent 8 Personer daglig efter Lægens Forskrift været paa Sygekost. Ialt er paa Fattiggaarden i 1873 død 6 Mandfolk, 41 å 79 Aar gamle og 1 Fruentimmer paa 23 Aar, — Gjennemsnitsalder 63 Aar for begge Kjønn, alle af Fattiggaardens faste Lemmer. Af i 1873 indkomne Patienter fra Fattigdistriktet, ialt 62 Personer, ere 12 døde paa Fattig-

gaardens Sygestuer, hvor ved Aarets Udgang vare 12 Patienter, der ikke kunde regnes til Fattiggaardens faste Befolkning.

4. Fattiglemmernes Bespiisning.

Middagsmaden og Mælken til Sygestuerne leveres ligesom i 1872, Beretn. p. 19—21, fra Dampkjøkkenet. Brød og Öl m. v. anskaffes ved Licitation og uddeles daglig af Opsynsmanden paa Fattiggaarden.

5. Fattiglemmernes Inddeling har fundet Sted overensstemmende med Reglementet, see Beretn. 1872 p. 23*). I Genhold hertil har Forholdet i 1873 stillet sig saaledes:

I Maanederne	I Aarets Løb har									Deres brugelige Arbejdere	
	Antallet af Dage været			Disses Fordeling i Klasser.					Mef.	Frt.	
	1ste	2den	3die	4de	5te	6te	7te				
Januar.	1697	1001	2698	1052	412	686	99	449	504	247	
Februar.	1548	908	2456	987	343	718	70	338	519	261	
Marts.	1631	1029	2660	1096	361	771	131	301	512	281	
April.	1484	1010	2494	1015	305	672	149	353	363	270	
Mai.	1390	1044	2434	1039	299	543	296	347	251	248	
Juni.	1172	908	2080	1010	288	378	131	273	142	212	
Juli.	1245	956	2201	1043	356	424	108	270	188	281	
August.	1124	1013	2137	1000	406	334	62	335	168	279	
September.	1168	1052	2220	1005	369	309	139	398	194	227	
October.	1099	1076	2175	1080	348	183	194	370	147	217	
November.	1102	1140	2242	1095	317	379	131	320	205	331	
December.	1226	1282	2508	1156	310	507	148	387	229	410	
Ialt:	15886	12419	28305	12578	4114	5904	1568	4141	3422	3264	
Gjennemsn. daglig ..	43å44	34å35	77å78	34å35	11å12	16å17	4 å 5	11å12	9å10	8 å 9	

*) Fattiglemmernes Inddeling i 5 Afdelinger eller Klasser for hvert Kjønn er efter Reglementet saaledes:

1ste Klasse og svagelige Personer, der besidde ingen eller kun liden Arbeidsdygtighed.

2den Arbeidsdygtige Fattige, som anses for stiftelige, eller i ethvert Fald opføre sig nogenlunde ordentlig.

3die Klasse, der ere arbeidsdygtige; men paa hvis Opsørelse baade i og udenfor Fattiggaarden i Almindelighed er noget Væsentligt at udsætte.

4de Børn og unge Menninger under 15 Aars Alderen.

5te Patienter paa Sygestuerne.

6. Fattiglemmernes Antal paa Odense Fattiggaard.

Til uiaaglig Bedømmelse af, hvorledes Forholdet nu og i Fremtiden antages at ville stille sig, meddeles følgende Extract af Journalen over *R o s t l e m e r* i Mænc 1864—73, den 1ste i hver Mæned.

Aar.	Januar.		Februar.		Marts.		April.		Maj.		Juni.		Juli.		August.		Septbr.		October.		November.		December.	
	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.	Mdf.	Frt.
1864.	45	37	38	37	42	38	31	41	25	39	26	41	29	40	22	43	26	37	29	37	33	38	38	33
1865.	40	40	46	38	46	37	32	29	30	28	29	25	30	21	28	26	28	28	25	30	26	29	31	29
1866.	38	30	35	33	35	34	35	31	35	28	33	26	31	34	37	30	38	32	31	33	32	33	42	35
1867.	48	35	53	40	52	40	52	44	48	36	35	36	42	38	40	31	36	28	35	30	35	30	43	40
1868.	51	41	49	42	48	43	48	43	52	46	52	43	45	44	46	44	48	43	47	39	45	35	56	39
1869.	57	35	73	37	75	38	65	37	64	36	54	35	59	41	53	40	51	39	52	37	53	43	69	51
1870.	70	50	71	47	75	51	65	42	54	36	51	41	49	40	47	41	47	40	53	39	52	39	64	46
1871.	69	44	80	45	83	47	71	46	59	49	57	47	56	47	49	36	48	39	49	44	53	43	64	39
1872.	59	37	69	36	70	39	66	38	52	33	40	28	39	26	40	28	40	25	43	23	47	32	44	32
1873.	56	31	57	33	57	33	50	34	50	35	37	29	40	31	36	31	37	34	38	33	34	39	37	37

For Aaret 1873 tilføies specielt, at Lemmernes Antal paa Odense Fattiggaard har været:

a. 1ste Januar	56	Mandf.	og	31	Fruent.
b. Tilgang i Aarets Løb	174	—	—	114	—
		Salt 230 Mandf. og 145 Fruent.			
c. Afgang	188	—	—	97	—

Antal d. 31te Decbr. 1873 42 Mandf. og 48 Fruent.

Indlæggelsen paa Fattiggaarden har i 1873 fundet Sted saaledes:

Afleverede af Politiet	60	Mdf.	26	Frt.	og	14	Børn.
Hjemsendte fra andre Communer	10	—	8	—	—	10	—
Indlagt efter Forstanderens Forslag	19	—	22	—	—	15	—
Selv meldt sig	23	—	11	—	—	7	—

Salt 112 Mdf. 67 Frt. og 46 Børn.

Mange af disse ere imidlertid afleverede og afgaaede flere Gange, men kun regnede een Gang, hvilket derimod ikke er iagttaget ved Opgjørelsen over Antallet den 1ste Januar og 31te December.

7. Opfyndet paa Fattiggaarden.

Dette føres overensstemmende med det af Indenrigsministeriet approberede Reglement. I Aarets Løb blev bestemt, at Portner Roulund skulde afgaae til 1ste Januar 1874, dog saaledes, at han ifølge Byraadets Skrivelse af 21de October 1873 for sin Person vil kunne forvente en aarlig Understøttelse af 120 Rd. og 20 Rd. aarlig til hver af hans 2 uconfirmerede Børn, indtil disse blive 15 Aar. Understøttelsen bevilges kun for eet Aar ad Gangen. Som 2den Opfyndsmænd ansattes derefter af Byraadet fra 1ste Januar 1874 Drainingsmester Lars Andersen. Gangtonen paa Fattiggaarden, Madame Jørgensen, erholdt Ansættelse fra 1ste August 1873 i Graabrødre Hospital, hvorefter Portner Roulunds Kone fungerede til Aarets Udgang, da hun afløstes af Jomfru Ane Kirstine Larsen, der foreløbig blev konstitueret, indtil hun har gjort sig bekendt med Forretningerne.

8. Arbeidet paa Fattiggaarden eller udenfor denne.

Fattiglemmerne beskæftiges paa samme Maade som tidligere, see Beretng. for 1872 p. 25—26. Fattigvæsenets Indtægtsoverskud af de forskellige Arbeider var efter Materialregnskabet for 1872: 2303 Rd. og efter samme Regnskab for 1873: 2365 Rd., hvorunder dog ikke er beregnet Betaling for en betydelig Deel af det Arbeide, Fattiglemmerne have udført for Fattigvæsenet selv.

Salg af Arbeidsanstaltens Fabricata har i 1873 været lettere end tidligere og tegner stadig til at blive bedre, hvorfor Beholdningerne efterhaanden formindskes, hvortil ogsaa bidrager, at Fattigvæsenets Binneindustri saavidt muligt søges indskrænket til det efter Forholdene absolut Nødvendige.

De i Beretningen for 1872 p. 27 omtalte detaljerede Oplysninger om Arbejdsanstaltens Virksomhed ville findes i nedenangførte Extract af Fattiggårdens Journaler og Regnskaber.

Naar Hensyn tages til, at her før 1874 egentlig kun har været een Oplysningsmand og i det Hele kun have simple Arbejds-krafter — Størstedelen er som bekendt Invalider, svage eller gamle Folk, Patienter eller Børn — antages de opnaaede Resultater at være bedre, end man kunde vente, og efter Forholdene tilfredsstillende i Sammenligning med hvad der i Almindelighed opnaaes.

Extract
af Odense Fattigvæsens Journaler og Regnskaber
for Aarene 1864—73.

A. Ifølge Arbejdsanstaltens Penge og Materialregnskaber er:	1864— 1869.	1870.	1871.	1872.	1873	Salt.
1. Arbejdet for Betaling i Byen, Dage	1330	294	811	844	877	4156
2. Af Krølhaar, Uld, Tong- værk m. m., renset, pluk- ket etc., ialt Bund . . .	9595	2418	499	2870	4179	23561
3. Stomagerarbejde hvet: Sto og Støvler, Par . . .	437	73	"	"	"	510
Lifesto, Par	"	"	356	206	102	664
4. Snittetobakspinde Stk. 5. Skaaret Pøllemer Stk. 6. Pilet Kaffebonner Pd. 7. Syet Lærredsposer Stk. 8. Klisset Papirsposer 1868 Stk. og 1869 Stk.	233150 11875 " 481 " " 1151 680145 537550	71200 165 " 145 " " 1151 " " " " " "	312600 325 " 145 160	198125 " " " " " "	" " " " " "	815075 12365 629 3995 1917694
9. Solgt Gjødning ialt Gbal. hvorimellem Latringjød- ning, Læs	3807	2284	1719	2756	1813	12379
10. Ved Steenarb. leveret: Sjærver fra Fattig- gården Gbalen D. fra Arbejdere udf. do. Dito hugget egvarerede Brotsten □ Fv. Dito spaltebe dito dito Dito dito paa Fttgg. do. 11. Spundet udenf. Fttgg. Fremmedgarn Pd. Hør Bund Blaar, Bund	2442 1072 7 16 " 2½ 7580 274 10729	428 567 14½ 4 2½ 709 547 997	375 446 " 7½ " 3 " 5 772 535 607	891 299 7½ 3 " 4½ 650 311 959	387 372 3 2 " 4½ 917 277 421	4523 2756 32½ 25 11½ 10627 1944 13713

	1864— 1869	1870.	1871.	1872.	1873	Salt.
12. Spundet paa Fattig- gården: Hør Bund . . .	"	"	"	"	4	4
Do. Blaar Bund	4304	989	587	123	162	6165
Do. Uld Bund	48	"	108	"	37½	193½
Do. Kobaar Bund . . .	95	87	"	30	18	230
13. Bævning udenfor Fat- tiggården: af Hørgarn Alen	133	2499	1269	1091	574	5566
" Blaargarn Alen . . .	13058	2317	902	2389	971	19637
paa Fattiggården: af Hørgarn Alen	367	"	"	"	"	367
" Blaargarn Alen . . .	10864	2365	585	"	"	13814
14. Hejlet Hør Bund . . .	"	1749	1955	2016	226	5946
15. Af Jordblodden folgt: Kartofler Tønder	242	6	11	"	"	259
Kommen Tønder	19	5	6	2	"	32
Hvidkaal og Rødk. Stk. Gulerødder Tdr.	10613 29	940 99	600 67	1832 139	60 37	14045 371
Gulerødstop Læs	"	"	6	6	"	12
Grønkaal Stk.	21030	1700	2510	5450	2900	33590
Sukkerroer Centner . .	"	"	"	"	892	892
(308½ Td. pr. Td. Td.)						

B. Ifølge Arbejdsanstaltens Journaler er foruden under A. Antallet endvidere udført følgende:	1864— 1869.	1870.	1871.	1872.	1873	Salt.
Klædenupning Dage . . .	"	170	"	"	"	170
Uld spundet Bund	133	20	171	62	"	386
Blaargarn vundet Bund .	15033	1986	1194	1077	583	19873
Blaargarn tvundet Bund .	51	"	"	"	"	51
Hørgarn vundet Bund . . .	274	547	535	311	281	1948
Hørhegling og Blaarasvei- ning Dage	122	170	153	193	77	715
Reparation af Klæder Dage	508	73	164	252	303	1300
Reparat. paa Fodtøi Dage	167	90	39	144	125	565
Sinnedsyning: " Sjørtter Stk.	269	110	53	67	40	539
" Serke Stk.	86	43	35	19	64	247
" Kjoler Stk.	31	13	20	17	22	103
" Sætte Stk.	20	"	"	"	"	20
" Diiglagen Stk.	99	10	34	"	10	153
" Bluser Stk.	62	14	27	"	"	103
" Børnelinned Stk. . . .	186	28	51	37	26	328
" Lagen Stk.	135	93	44	55	24	331
" Oliefrakker Stk.	8	"	"	"	"	8

	1864-1869.	1870.	1871.	1872.	1873.	Salt.
Sinnedsyning:						
„ Sinned repareret Dage	570	362	177	309	95	1513
„ Klokker Stk.	8	8	8	„	8	32
„ Binduesgardiner Fag.	5	12	„	„	„	17
„ Madratser, Dynevaar Stk.	„	„	„	241	321	562
„ Sække reparerede Stk.	52	„	„	„	„	52
Strømper striffet Par . .	368	15	168	67	69	687
Bygningsarbejde Dage . .	1140	476	512	355	373	2856
Paa Fattiggaarden anvendt til Arbejde ved Brændsel, Løv, Sand, Kul, Gjødning m. m.	3428	708	1054	631	330	6151
Steenarbejde m. m. paa Fattiggaarden Dage . .	7272	2270	1691	1664	584	13482
Markarbejde Dage	3985	924	1079	718	967	7673
Arbejde for Fremmede, dog ikke Dagene medregnede efter A 1 ovenfor, saasom til Gabeveining, Bærensning, Sugning, Kjørs. af Dag- og Natrenovat.: Sneepasning etc. Dage.	3768	1832	1842	1552	1523	10517
Syge- og Børnepasning Dage	266	652	691	228	481	2318
Bast og Reengjøring, Kulning, påsjet Kjøkken, Blegning og Bade Dage	3482	1757	1526	1736	1411	9912
Stolesæder slettet Stk. . .	32					32
Hestepasning Dage	179	294	306	312	264	1355
Uf Inventarium er i Aarenes Løb forfærdiget de fornødne Kosteaster, 2 Borde, 1 Stab, 2 Skibe-truge, 20 Kuffasser, 1 Bogreol, 2 Fodstamler, 4 Mattetrin, 1 Bænk, 2 Favnemaal samt en Deel Bøddlerarbejde, foruden en Mængde andre Gjenstande.						
C. Efter Arbejdsanstaltens Material-Regnskab bør sammes Indtægts-Overskud beregnes til Rgdlr.	7399	2161	2342	2303	2365	16570

9. Indlægning, Ophold og Afgang fra Fattiggaarden.
See herom Beretn. for 1872 p. 27—29, hvortil kun tilføjes, at af de p. 29 omhandlede 8 gamle Fruentimmer ere 2 afgaaede i 1873.

10. Fattigvæsenets Politiret.

Denne har i 1873 kun idømt en Person 4 Uger i Obense Tvangsarbejdsanstalt. At Antallet ikke er større hidrører fra, at næsten alle de værste Individier, der i Aarets Løb ellers pleie at have Ophold paa Fattiggaarden, enten ikke have været her eller i ethvert Fald ikke flere paa eengang.

11. Levering af forskellige Artikler til Fattiggaarden og Fattigvæsenets Brug.

Dette er fæstet overeensstemmende med Marsoverslaget for 1873 p. 31—32 efter afholdt Licitation undtagen Løv, der med Byraadets Samtykke er accorderet underhaanden. Betalingen har i 1873 været for

Rugbrød pr. 100 Pund Januar Dvartal 3 Rd. 12 f., April—Juli: 2 Rd. 92 f., October 3 Rd. 72 f.

Sigtebrød pr. 100 Pund i dito 5 Rd., dito dito 4 Rd. 32 f., dito 4 Rd. 95 f.

Svinefedt pr. Pund 24 f. hele Aaret.

Smør pr. Pund 40 f. dito dito.

Ol. pr. Rande 3 f. i Januar, April—Juli 3½ f. og i October Dvartal 3½ f.

Jordolie pr. Pot 18½ f. hele Aaret.

Steenkul pr. Tønde 1 Rd. 70 f. à 1 Rd. 78 f.

Gulvband pr. Tønde 15 f.

Løv pr. Læs 3 Rd. 64 f. for 1200 Stkr. af Længde 6, Brede 3½ og Tykkelse 3 Tommer.

F. Udgifterne til Obense Fattigvæsen

have i Aarene 1864—72 (see sidste Beretn. p. 30) ialt været 208,626 Rd.

For 1873 var Byens Bidrag . . . 19,080 —

Landdistricternes dito 2,535 —

Salt 230,241 Rgdlr.

hvorfra regnes Fattigvæsenets Beholdninger d. 31te

December 1873, nemlig i Penge . . 1770 Rd.

og Vare for 1935 Rd.

som fradraget Beholdningens

Værdi den 1ste Jan. 1864 1015 —

920 —

2,690 Rgdlr.

Salt brugt 1864—73 . . . 227,551 Rgdlr.

eller i Gjennemsnit i 10 Aar 22,755 —

Overslaget for 1874 er beregnet til 21,694 —

At anførte Gjennemsnitsbeløb for 10 Aars Forbrug er blevet større end tidligere hidrører fra, at der af Fattigvæsenets Beholdning til Byggearbejder paa Fattiggaarden i 1873 extraordinairt er bevilget og brugt 7,257 Rd. foruden hvad der ellers var beregnet i Aarsoverslaget. Af ovenanførte 227,551 Rd. er i anførte Tidsrum 23,613 Rd. 21 $\frac{1}{2}$ anvendt til Renter og Afbetaling paa Gjæld, hvis Rest den 31te December 1873 var 3000 Rd., der aarlig forrentes med 4 Procent og afdrages med 550 Rd.
